

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

23 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Boico Victor, Plămădeală Ghenadie

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu și de către avocatul Modval Ion în numele inculpatului Rotari Iurie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Rotari Iurie XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Deliu Vitalie XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 26.12.2017–20.08.2018;

Instanța de apel: 20.11.2018 – 16.11.2021;

Instanța de recurs: 27.01.2022 – 23.05.2022.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 20 august 2018, Deliu Vitalie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (2) și art. 323 alin. (1) Cod penal, fiind condamnat după cum urmează:

- în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul

parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit definitiv lui Deliu Vitalie pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Rotari Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 179 alin. (2) și 145 alin. (1) Cod penal, fiind condamnat după cum urmează:

- în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 13 (treisprezece) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, i s-a stabilit definitiv lui Rotari Iurie pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 15 (cincisprezece) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, s-a adăugat în întregime pedeapsa stabilită prin Sentința Judecătorei Criuleni din 27 noiembrie 2017 și s-a stabilit lui Rotari Iurie pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 17 (șaptesprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul executării pedepsei pentru condamnați urmînd a se calcula din data pronunțării sentinței și anume din 20 august 2018, cu includerea în termenul executării pedepsei a perioadei deținerii inculpatului Deliu Vitalie în stare de arest preventiv din data de 07 septembrie 2017 până la 20 august 2018 și în privința inculpatului Rotari Iurie din data de 22 august 2017 până la 13 februarie 2018 - aflat în arest preventiv, și din data de 14 februarie 2018 pînă la 20 august 2018 — deținut în Penitenciar întru executarea pedepsei stabilite prin Sentința Judecătorei Criuleni din XXXXX.

Măsura preventivă - arestul preventiv, aplicată în privința lui Deliu Vitalie, s-a menținut pînă la intrarea sentinței în vigoare.

S-a aplicat în privința lui Rotari Iurie măsura preventivă - arestarea preventivă, cu luarea sub arest din sala de judecată, spre asigurarea executării sentinței, aceasta urmînd să-și păstreze existența pînă la intrarea sentinței în vigoare.

Cererea procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare în mărime de 23 130 (douăzeci trei mii una sută treizeci) lei, s-a respins ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Rotari Iurie împreună și după o înțelegere prealabilă cu Deliu Vitalie, la XXXXX, aproximativ ora 21.50 minute, fiind în stare de ebrietate alcoolică, ilegal, fără permisiunea cet. Cerches Ivan, au pătruns în domiciliul ultimului, situat în s. XXXXX, r-nul XXXXX și i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului cauzându-i astfel vătămări corporale neînsemnate sub formă de echimoză și excoriații la nivelul feței, iar la cererea stăpânului de a părăsi gospodăria aceștia au refuzat categoric, continuând să amenințe persoana în cauză cu aplicarea violenței.

Astfel, Rotari Iurie și Deliu Vitalie au comis infracțiunea prevăzută de art. 179

alin. (2) Cod penal - violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliul persoanei fără consimțământul acesteia cu aplicarea violenței.

Tot ei, se învinuiesc că aflându-se ilegal în domiciliul cet. Cerches Ivan, împreună și după o înțelegere prealabilă, urmărind scopul omorului intenționat, ca urmare a unui conflict provocat spontan cu Serafimciuc Olesea, au capturat victima și au imobilizat-o pentru a nu opune rezistență și dându-se seama că prin acțiunile lor îi provoacă victimei suferințe deosebit de grave, au aplicat acesteia cu un cuțit de bucătărie, care se afla în preajmă, o lovitură în regiunea abdomenului, cauzându-i vătămări corporale grave periculoase pentru viață, sub formă de plagă taiată-înțepată a abdomenului pe dreapta, iar mai apoi cu același cuțit au aplicat o altă lovitură în regiunea feței. Ca rezultat al vătămarilor corporale primite, aproximativ la 22.50 min. Serafimciuc Olesea a decedat.

Astfel, Rotari Iurie și Deliu Vitalie se învinuiesc în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, adică omorul intenționat săvârșit de două persoane.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia au declarat apel:

- *procurorul în Procuratura r-nului Criuleni, Rapeșco Ivan*, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Deliu Vitalie să fie declarat culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal și a-i stabili o pedeapsă de 16 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar conform art. 84 alin. (1) Cod penal, a-i stabili o pedeapsă definitivă de 17 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar Rotari Iurie să fie declarat culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) din Codul penal și a-i stabili o pedeapsă de 20 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar conform art. 84 alin. (1) și (4) Cod penal, a-i stabili o pedeapsă definitivă de 22 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis și a încasa de la inculpații Deliu Vitalie și Rotari Iurie cheltuieli judiciare pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală în mărime de 23 130 lei;

- *avocatul Coadă Tudor în numele inculpatului Rotari Iurie*, care a solicitat, casarea parțială a sentinței, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie recalificate acțiunile inculpatului Rotari Iurie conform art. 151 alin. (4) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse mai blânde;

- *inculpatul Deliu Vitalie*, solicitând ca în privința acestuia să fie aplicată o pedeapsă mai blândă non privativă de libertate;

- *avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului Deliu Vitalie*, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 179 alin. (2) Cod penal, prin prisma art. 364¹ Cod de procedură penală, să-i fie aplicată inculpatului o pedeapsă sub formă de amendă de 367 u.c., cu achitarea inculpatului pe capătul de învinuire în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, din motivul

prevăzut de art. 275 pct. 3) Cod de procedură penală, fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

3.1. În motivarea cerințelor sale *procurorul a susținut că*, sentința este neîntemeiată în partea ce ține de recalificarea acțiunilor inculpaților și anume lui Rotari Iurie i-au fost reîncadrate acțiunile de la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, la art. 145 alin. (1) Cod penal, iar lui Deliu Vitalie, acțiunile au fost încadrate din art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, în art. 323 alin. (1) Cod penal.

A menționat că fiind audiat în cadrul urmăririi penale martorul Verjac Natalia a declarat că, atunci intrând în verandă, jos la podea se afla culcată Serafimciuc Olesea, se zbătea și gema de durere, iar în preajma ei se afla mult sânge, întrebând-o ce s-a întâmplat ea i-a zis că unul o bătea, iar altul a tăiat-o. Menționează că nu i-a comunicat cine anume pe nume. I s-a făcut rău și a ieșit afară, iar peste puțin timp a ajuns ambulanța, au luat-o pe Olesea, unde peste 10 min. au fost telefonați și anunțați că ea a decedat. Prin aceste declarații se confirmă coparticiparea lui Deliu Vitalie la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal.

Totodată, a citicat și faptul că instanța de judecată a trecut cheluielile de judecată în sumă de 23 130 lei în contul statului, pe când urma să încaseze cheltuielile judiciare din contul inculpaților Deliu Vitalie și Rotari Iurie.

3.2. În motivarea cerințelor sale *avocatul Coadă Tudor în numele inculpatului Rotari Iurie a invocat că*, pornind de la latura subiectivă a infracțiunii comisă de către Rotari Iurie, acțiunile inculpatului ar fi trebuit incriminate la art. 151 alin. (4) și nu la art. 145 alin. (1) Cod penal, din motiv că intenția inculpatului a fost vătămarea corporală a victimei, nici într-un caz omorul intenționat al acesteia.

De asemenea a menționat că, infracțiunea de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul persoanei, se caracterizează prin intenția față de acțiunea de a provoca vătămare gravă a integrității corporale și prin imprudență față de decesul persoanei care a suferit ca consecință a agravării stării victimei. Spre deosebire de infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (1) Cod penal, care se caracterizează prin existența intenției din start a inculpatului, care prevedea și urmarea survenirea decesului persoanei. Este important faptul că în cazul art. 151 alin. (4) Cod penal să fie exclusă intenția survenirii decesului victimei. Fapt care se regăsește în speța de față. Susține că Rotari Iurie nu a avut nici într-un caz intenția de a provoca decesul victimei. Astfel, calificarea conform art. 145 alin. (1) Cod penal a acțiunilor lui Rotari Iurie este exclusă. Prin coroborarea probelor din dosar se demonstrează faptul că în acțiunile lui Rotari Iurie lipsește dorința ultimului de a surveni decesul, acesta nici nu a avut posibilitatea să prevadă că decesul va surveni. El era sigur că doar va vătăma victima și sănătatea acesteia, fiind exclusă survenirea morții, care acesta nu a dorit-o. Intenția inculpatului era asupra vătămării sănătății și nu a dorit nici într-un mod survenirea decesului victimei. Astfel, calificarea urma să fie efectuată în temeiul art. 151 alin. (4) Cod penal. În cele din urmă, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică

greșită, eroare ce urmează a fi corectată de instanța de apel.

3.3. În motivarea cerințelor sale *inculpatul Deliu Vitalie a invocat că*, consideră pedeapsa aplicată prea dură deoarece și-a recunoscut vinovăția, s-a căit sincer de cele comise și a conștientizat greșeala, anterior nu a fost atras la răspundere penală, este unicul întreținător al familiei.

3.4. În motivarea cerințelor sale *avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului Deliu Vitalie a susținut că*, în partea ce ține de învinuire în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, inculpatul a recunoscut vina, s-a căit și mult regretă cele întâmplare, personal a manifestat dorința de a colabora cu organul de urmărire penală pentru stabilirea circumstanțelor infracțiunii.

Instanța a ignorat principiul umanismului și principiul democratismului. Partea apărării a pledat pentru aplicarea unei pedepse prin prisma art. 90 Cod penal, însă instanța a aplicat o pedeapsă mai aspră decât circumstanțele care permiteau aplicarea unei pedepse non-privative de libertate.

În partea ce ține de învinuirea în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, menționează că prima instanță a emis o hotărâre neîntemeiată și ilegală deoarece a ignorat principiul caracterului personal al răspunderii penale, prevederile art. 6 Cod penal; a ignorat principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, prevederile art. 7 Cod penal; prima instanță a dat o apreciere greșită acțiunilor și inacțiunilor inculpatului Deliu Vitalie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2021, au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului, avocatului Coadă Tudor în numele inculpatului Rotari Iurie și admis apelul avocatului Pîslaru Vitalie în numele inculpatului Deliu Vitalie și cel al inculpatului Deliu Vitalie, casată parțial sentința în privința lui Deliu Vitalie, doar în partea constatării condițiilor inumane de detenție și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, în temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, s-a constatat deținerea inculpatului Deliu Vitalie în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 în calitate de prevenit în perioada 07.09.2017 - 20.08.2018.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

S-a inclus în termenul executării pedepsei lui Rotari Iurie perioada aflării în stare de arest 22.08.2017 - 13.02.2018 și perioada 14.02.2018 - 16.11.2021, deținut în penitenciar întru executarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Criuleni din 27.11.2017.

4.1. La pronunțarea hotărârii adoptate, instanța de apel a statuat că, din materialele cauzei și declarațiile martorilor rezultă cu certitudine faptul că Rotari Iurie și Deliu Vitalie nu au părăsit domiciliu victimei Serafimciuc Olesea, decât după ce au fost comise infracțiunile.

Instanța de apel a relevat că, infracțiunea de violare de domiciliu a fost consumată, după care a fost săvârșită infracțiunea de omor a victimei Olesea Serafimciuc de către Rotari Iurie. După această ordine de desfășurare a acțiunilor din

partea inculpaților, instanța concluzionează că acuzatorul de stat nu a demonstrat cu certitudine și fără echivoc vinovăția inculpaților Rotari Iurie și Deliu Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, învinuirea adusă pe capătul de acuzare în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(2) lit. i) Cod penal fiind în contradicție cu probele cercetate și circumstanțele stabilite în cauză, din care considerente instanța concluzionează ca fiind necesară reîncadrarea juridico-penală a faptelor acestora.

Astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță în mod justificat a exclus calificativul imputat de acuzatorul de stat prevăzut la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, or din probele cercetate în ședința judiciară se constată că infracțiunea imputată inculpatului Rotari Iurie a fost săvârșită de către ultimul, nefiind demonstrată coparticiparea lui Deliu Vitalie la infracțiunea de omor intenționat săvârșit de două persoane. Mai mult, de către acuzatorul de stat nu au fost administrate probe care să confirme vinovăția inculpatului Deliu Vitalie la comiterea omorului victimei Olesea Serafimciuc, ci confirmă faptul comiterii de către ultimul a infracțiunii prevăzute de art. 323 alin. (1) Cod penal, din care motive instanța a reîncadrat acțiunile acestuia din prevederile art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal în cele ale art. 323 alin. (1) Cod penal și ale inculpatului Rotari Iurie din prevederile art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, care după săvârșirea infracțiunii de violare de domiciliu, prin acțiunile sale intenționate, a comis omorul Olesei Serafimciuc, vinovăția acestuia fiind dovedită fără echivoc în aceea că el, la 21 august 2017, aproximativ ora 21.50 minute, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se ilegal în domiciliul cet. Serafimciuc Olesea, ca urmare a unui conflict provocat spontan cu ultima i-a aplicat acesteia cu un cuțit de bucătărie, care se afla în preajmă, o lovitură în regiunea abdomenului, cauzându-i vătămări corporale grave periculoase pentru viață, sub formă de plagă taiată-înțepată a abdomenului pe dreapta, iar mai apoi cu același cuțit a aplicat o altă lovitură în regiunea feței. Ca rezultat al vătămarilor corporale primite, aproximativ la 22.50 min. Serafimciuc Olesea a decedat.

În acest context, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a reîncadrat acțiunile inculpatului Deliu Vitalie din prevederile art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal în baza art.323 alin. (1) Cod penal, care după săvârșirea infracțiunii de violare de domiciliu, prin acțiunile sale intenționate, a comis favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii deosebit de grave, vinovăția acestuia fiind dovedită în afara unor dubii rezonabile și fără echivoc în faptul că el, l-a însoțit pe inculpatul Rotari Iurie la locul și de la locul comiterii infracțiunii de omor, iar după săvârșirea omorului de către Rotari Iurie, Deliu Vitalie s-a întors la locul săvârșirii faptei, spunându-i lui Cerches Ivan că nu dă doamne acesta să cheme poliția, sau Olesea să scrie pe ei plângere.

Totodată, vinovăția inculpaților este dovedită prin următoarele probe administrate, cercetate de către prima instanță, cercetate suplimentar și verificate în ședința instanței de apel și anume: declarațiile părții vătămate Cerches Ivan, date în

cadrul ședinței de judecată în prima instanță; declarațiile martorului minor XXXXX, fiind audiată în condiții speciale, și fiind reprodusă audierea în ședința judiciară; declarațiile martorului minor XXXXX; declarațiile martorului Miron Aliona; declarațiile martorului Verjac Natalia; plângerea cet. Cerches Ivan (f.d.128, volumul I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 21.08.2017 (f.d. 11-21, volumul I); raportul de expertiză judiciară medico-legale nr. 1601 din 22 septembrie 2017 (f.d. 31-34, volumul I); raportul de expertiză judiciară medico-legale nr. 3669 din 22 august 2017 (f.d.135-136, volumul I); raportul de expertiză judiciară nr. 316 din 11.10.2017 a învinuitului Deliu Vitalie (f.d. 161-167, volumul I); raportul de expertiză judiciară nr. 308 din 09.10.2017 a învinuitului Rotari Iurie (f.d.168-174, volumul I); raportul de expertiză judiciară nr. 333 din 13.10.2017 (f.d.183-186, volumul I).

Instanța de apel analizând complex totalitatea materialelor cauzei, inclusiv a declarațiilor martorilor XXXXX, Miron Aliona, Verjac Natalia, instanța de judecată a ajuns la concluzia că Deliu Vitalie a favorizat infractorul prin faptul că acesta l-a însoțit pe inculpatul Rotari Iurie la locul și de la locul comiterii infracțiunii de omor. Mai mult, după săvârșirea omorului de către Rotari Iurie, Deliu Vitalie s-a întors la locul săvârșirii faptei, spunându-i lui Cerches Ivan că nu dă doamne acesta să cheme poliția, sau Olesea să scrie pe ei plângere.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că de către prima instanță justificat au fost reîncadrate acțiunile inculpatului Deliu Vitalie din art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal în art. 323 alin. (1) Cod Penal, favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii deosebit de grave, dat fiind faptul că inculpatul Deliu Vitalie l-a însoțit pe Rotari Iurie de la domiciliul său până la domiciliul victimei Olesea Serafimciuc, adică la locul comiterii infracțiunii de omor, după care știind cu certitudine că a fost comisă o infracțiune de omor l-a condus pe Rotari Iurie de la locul comiterii infracțiunii, ulterior întorcându-se la locul săvârșirii faptei, spunându-i lui Cerches Ivan că nu dă doamne acesta să cheme poliția, sau Olesea să scrie pe ei plângere

În acest context, instanța de apel a considerat că vina inculpatului Deliu Vitalie a fost dovedită pe deplin în afara unor dubii rezonabile iar acțiunile acestuia se încadrează în baza art. 323 alin. (1) din Codul penal - favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii deosebit de grave.

Fiind o infracțiune formală, favorizarea se consumă în momentul săvârșirii actelor de favorizare indiferent de faptul dacă au survenit sau nu anumite urmări pentru îndeplinirea justiției. Mai mult ca atât, potrivit conținutului raportului de expertiză judiciară nr. 316 din 11 octombrie 2017 Deliu Vitalie nu suferă de vreo boală psihică, își dădea seama și înțelegea acțiunile sale la momentul săvârșirii infracțiunii.

Potrivit ordonanței de punere sub învinuire Rotari Iurie a fost pus sub acuzare de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, individualizată ca omorul unei persoane, săvârșit de doua sau mai multe persoane.

În urma analizei complexe a tuturor probelor acumulate la prezenta cauză, și anume a declarațiilor inculpaților, martorilor audiați, materialelor administrate și cercetate în ședința de judecată, cât și reieșind din faptul că instanța nu a stabilit că infracțiunea de omor a fost săvârșită de două persoane, or în conformitate cu art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii, instanța a ajuns la concluzia de reîncadrare a acțiunilor inculpatului Rotari Iurie din prevederile art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal în baza art. 145 alin.(1) Cod penal.

Așa dar, instanța de apel a considerat că vina inculpatului Rotari Iurie a fost dovedită pe deplin în afara unor dubii rezonabile și acțiunile acestuia se încadrează în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, individualizată ca omorul unei persoane, care se pedepsește cu închisoare de la 10 la 15 ani.

Instanța de apel a reținut, că fapta prejudiciabilă comisă de inculpatul Rotari Iurie a fost săvârșită cu aplicarea violenței față de victima Serafimciuc Olesea, care conform conținutului raportului de expertiză medico-legală nr. 1601 din 22 septembrie 2017, a decedat în rezultatul hemoragiei interne acute, ca urmare a lezării venei cave inferioare, fiind rezultat al plăgii înțepat tăiate a abdomenului, penetrante în cavitatea abdominală. La examinarea medico-legală a cadavrului fiind depistat: plaga înțepat-tăiată oarbă a peretelui abdominal anterior, cu penetrare în cavitatea abdominală și lezarea intestinului subțire, mezenterului, venei cave inferioare și mușchiului iliopsoas; plaga înțepat-tăiată oarbă pe față: echimoză inferior de lobului urechii, fractura marginală a corpului mandibulei pe dreapta.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a reținut că în faptele inculpatului Rotari Iurie sunt întrunite toate elementele și aspectele infracțiunii de omor a unei persoane, infracțiune prevăzută care este incriminată de prevederile art. 145 alin. (1) din Codul penal.

Mai mult ca atât, potrivit conținutului raportului de expertiză judiciară nr. 308 din 09.10.2017 a învinuitului Rotari Iurie, acesta nu suferă de careva maladii psihice cronice, prezintă diagnosticul „Tulburare organică de personalitate”. La momentul comiterii infracțiunii nu suferea de careva maladie psihică cronică, se afla în stare de ebrietate alcoolică simplă, care nu-l lipsea de capacitatea de a conștientiza și dirija cu acțiunile sale, iar conform stării psihice la momentul săvârșirii infracțiunii Rotari Iurie își dădea seama și înțelegea acțiunile sale, le putea dirija și a acționat cu discernământ.

Reieșind din modul și mijloacele cu care au fost comise infracțiunile, instanța de apel a considerat vinovăția lui Rotari Iurie și Deliu Vitalie în baza prevederilor art. 179 alin. (2) Cod penal dovedită integral și ajunge la concluzia încadrării juste a acțiunilor lor în baza art. 179 alin.(2) Cod penal, violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliul persoanei fără consimțământul acesteia cu aplicarea violenței.

În acest context nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Instanța de apel a atestat că declarațiile inculpatului Rotari Iurie privind recalificarea acțiunilor sale la art. 151 alin. (4) Cod penal, cauzarea leziunilor corporale care au dus la decesul victimei, se combate prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile martorilor nominalizați supra și probele scrise cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpatului Rotari Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a considerat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate este confirmată prin cumulul de probe cercetate, enumerate mai sus, ce coroborează între ele și careva divergențe între declarațiile părții vătămate, martorului și probele scrise care ar trezi dubii nu sunt reținute.

Instanța de apel referitor la argumentele invocate de partea apărării la învinuirea înaintată inculpatului Rotari Iurie în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, remarcă că, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, aceasta fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat faptul că, concluziile primei instanțe sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul că, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită în cadrul procesului penal, astfel faptele acestuia, reținute prin sentință, întrunesc elementele infracțiunii imputate.

Astfel, privitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a conchis că prima instanță la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Referitor la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea solidară de la inculpatul Rotari Iurie și Deliu Vitalie în contul statului a sumei de 23 130 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, instanța în mod justificat a considerat-o neîntemeiată, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunilor incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Instanța de apel a reținut că, normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare, care se constituie din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare. Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 143 alin.(2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare

efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

La caz, instanța de apel a menționat că cheltuielile judiciare, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat necesar de a respinge argumentele acuzatorului de stat cu privire la încasarea solidară de la inculpatul Rotari Iurie și Deliu Vitalie în contul statului a sumei de 23 130 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, or toate aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reținut că, pe parcursul examinării cauzei inculpatul Deliu Vitalie a contestat condițiile de detenție, degradante și inumane, cu solicitarea de a-i fi redus din termenul pedepsei, în temeiul art. 385 alin. (5) și 4732 -4734 din Codul de procedură penală.

Instanța de ape a conchis că această cerință a apelantului este fondată și urmează a fi admisă deoarece, potrivit art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală prevede că, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, instanța va reduce pedeapsa, calculându-se 2 zile de închisoare pentru 1 zi de arest preventiv. Conform art. 3 a Convenției Europene a Drepturilor Omului prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice și psihice și. în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (hotărârea Irlanda versus Regatul Unit). Statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (hotărârea Kudla versus Polonia). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele

cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției (hotărârea Ostrovar versus Republica Moldova). La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

Astfel, instanța de apel a reținut că, potrivit raportului eliberat de Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, se constată că Deliu Vitalie a fost deținut în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada 07.09.2017 - 20.08.2018, până la emiterea sentinței Judecătorei Criuleni, sediul Central din 20.08.2018.

Contrar recomandărilor precitate, studiind raportul prezentat de către Penitenciarul nr. 13 instanța stabilește că, informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut Deliu Vitalie se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare. Așa fiind, prin prezentarea de către administrația penitenciarului a datelor privind suprafața celulelor în care Deliu Vitalie a fost cazat, aflarea deținutului s-a aflat sub minimul acceptabil.

Prin urmare, potrivit procesului verbal de reținere, Deliu Vitalie a fost reținut de către organele de drept la 07.09.2017 - 20.08.2018, unde s-a aflat până la pronunțarea sentinței pe caz la 20 august 2018. Astfel, instanța de apel a considerat că dificultățile cu care s-a confruntat inculpatul Deliu Vitalie pe parcursul detenției sale în perioada 07.09.2017 - 20.08.2018, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

- *procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Sâli Radu*, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare;

- *avocatul Modval Ion în numele inculpatului Rotari Iurie*, care solicită casarea parțială a deciziei și sentinței în partea ce privează pe Rotari Iurie, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care a-l recunoaște vinovat pe Rotari Iurie de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, în penitenciar d tip închis și a-l elibera de pedeapsa penală stabilită pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal și de pedeapsa de 2 ani închisoare stabilită prin sentința Judecătorei Criuleni din 27.11.2017, din motivul intervenirii legii privind amnistia.

5.1. Pentru a susține solicitările din recursul declarat, procurorul a invocat că în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror

și a ajuns la concluzia de menținere a soluției primei instanțe cu privire la calificarea acțiunilor inculpaților, urma să dezvăluie această concluzie, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și asupra fiecărui motiv invocat de apelant.

Menționează că, nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea ce ține de menținerea soluției primei instanțe privitor la recalificarea acțiunilor inculpaților și anume lui Rotari Iurie i-au fost reîncadrate acțiunile de la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, la art. 145 alin. (1) Cod penal, iar acțiunile lui Deliu Vitalie au fost reîncadrate din art. 145 alin. (2) lit.i) Cod penal, în art. 323 alin. (1) Cod penal.

Specifică că, prin declarațiile martorilor Cerches Ivan și Verjac Natalia date în cadrul urmăririi penale se confirmă participarea lui Deliu Vitalie la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(2) lit.i) Cod penal.

Constată că instanța de apel a menținut soluția primei instanțe cu privire la calificarea faptelor inculpaților printr-o motivare superficială, fără a clarifica aspectele esențiale descrise în apelul procurorului, prin ce a fost afectată soluția adoptată, or, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor indicate în apel și decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.2. Pentru a susține solicitările din recursul declarat, avocatul Modval Ion a indicat că aprecierile și constatările atât a primei instanțe cât și a instanței de apel referitor la vinovăția inculpatului Rotari Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute la art 145 alin.(1) Cod penal sunt nefondate, au fost apreciate eronat circumstanțele de fapt, nu a fost cercetat cazul sub toate aspectele, nu s-a făcut o analiză detaliată și obiectivă a probelor și contrar prevederilor legale a încadrat juridic incorect acțiunile inculpatului Rotari Iurie.

Din declarațiile inculpaților se deduce că Rotari Iurie și Serafimciuc Olesea erau în relații bune, însă-și victima l-a invitat la ea în ospeție, nu erau în relații ostile, iar loviturile care i-au fost aplicate de Rotari Iurie și care s-au dovedit a fi fatale, i-au fost aplicate nu cu scop de a omorî, dar pentru ai cauza dureri fizice fiind indignat de cuvintele înjurioase rostite de victimă în adresa sa și a mamei sale.

Deși instanțele inferioare corect au constatat că în speță nu a fost demonstrată coparticiparea inculpatului Deliu Vitalie la savârșirea infracțiunii de omor intenționat savârșită de două persoane, reîncadrînd acțiunile inculpatului Rotari Iurie din art. 145 alin.(2) lit.i) Cod penal, în art. 145 alin.(1) Cod penal, totuși acțiunile inculpatului Rorari Iurie nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevazute de art. 145 alin.(1) Cod penal, ci întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal-vătămare intenționată gravă a integrității corporale, care au provocat decesul victimei.

În susținerea poziției a indicat că latura obiectivă a omorului se realizează prin uciderea unei persoane, adică prin orice activitate ilegală care pricinuieste moartea unui om. De cele mai multe ori, această activitate constă într-o acțiune sau inacțiune despre

care făptuitorul știe că îi va provoca victimei moartea. Latura subiectivă se caracterizează prin intenție direct.

Pentru ca acțiunile inculpatului Rotari Iurie să poată fi calificate ca infracțiune de omor intenționat urma să fie stabilită intenția din start a inculpatului, care prevedea și urmărirea survenirea decesului persoanei. Ori, din probele administrate în cauza dată o astfel de intenție nu a fost stabilită. Prin urmare, consideră absolut ilegală încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului prin prisma prevederilor art. 145 alin.(1) Cod penal.

Din declarațiile părții vătămate Cerches Ivan, a martotului minor XXXXX, martorului minor XXXXX, martorului Miron Alina, martorului Verjac Natalia cât și altor probe materiale puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului Rotari Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(1) Cod penal, nici direct, nici indirect, nu rezultă intenția inculpatului de ai cauza moartea cet. Serafimciuc Olesea.

Atestă că, instanța de judecată i-a aplicat inculpatului Rotari Iurie o pedeapsă cu aplicarea art.84 alin.(1) și (4), adăugînd în înregime și pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Criuleni din 27.11.2017 – 2 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal. Ca urmare, atît infracțiune prevăzuta de art. 179 alin.(2) cât și infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, cad sub incidența Legii privind amnistia. Astfel, inculpatul în temeiul art. 107 Cod penal și art. 1-2, 9 al Legii amnistiei, urmează a fi absolvit de pedeapsa penală stabilită în baza art. 179 alin.(2) și art.287 alin.(3) Cod penal.

6. Referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate a fost depusă de către inculpatul Deliu Vitalie, care solicită dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că, recursurile declarate urmează a fi admise din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel

sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau contravențional au fost corect aplicate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită

În același timp, avocatul Modval Ion în numele inculpatului Rotari Iurie critică decizia instanței de apel din punctul de vedere al temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 13) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului

La acest capitol, Colegiul menționează că hotărârile pronunțate de către instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Raportând temeiurile de casare invocate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide asupra temeiniciei argumentelor din recursurile declarate, deoarece decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția cu privire la reîncadrarea acțiunilor inculpatului Deliu Vitalie din prevederile art.145 alin.(2) lit. i) Cod penal în baza art.323 alin.(1) Cod penal, iar acțiunile inculpatului Rotari Iurie au fost reîncadrate din art.145 alin.(2) lit. i) Cod penal în baza art.145 alin.(1) Cod penal.

Ca atare, procurorul în cererea de recurs, critică anume faptul că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a conchis greșit asupra vinovăției inculpatului Deliu Vitalie în temeiul art. 323 alin. (1) Cod penal și vinovăției inculpatului Rotari Iurie în temeiul art. 145 alin.(1) Cod penal, bazându-se preponderent pe aceleași probe, mai mult ca atât, unele probe au fost doar redată în conținutul deciziei, fără a fi supuse unei aprecieri.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit va consemna că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În pofida acestor prescripții legale, instanța de apel menține sentința primei instanțe care în dispozitivul sentinței recalifică acțiunile inculpatului Deliu Vitalie de la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal la art. 323 alin. (1) Cod penal, însă în partea descriptivă nu a constatat și descris faptele criminale, considerate ca fiind dovedite, fără a indica locul, timpul, modul săvârșirii acestora, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Astfel, Colegiul penal lărgit atrage atenția că prima instanță în sentința pronunțată și menținută de către instanța de apel, nu descrie și constată faptele inculpatului Deliu Vitalie.

Așadar, conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, *indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.*

În aceeași ordine de idei decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunțându-se sau pronunțându-se superficial asupra

motivelor invocate în apeluri, a făcut o motivare haotică, bazându-se în mod repetat pe declarațiile părții vătămate, fără o argumentare concretă.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivația sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Totodată, instanța de recurs ordinar menționează că instanța de apel doar a enumerat probele administrate în respectiva cauză penală, fără a le aprecia conform art. 101 Cod de procedură penală, prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de către partea vătămată Cerchez Ivan și declarațiile martorului Verjac Natalia, ceea ce denota că instanța de apel nu a intrat în esența problemei și a pronunțat o decizie neîntemeiată.

Mai mult decât atât, în raport cu materialele din dosar, Colegiul penal lărgit constată că decizia instanței de apel urmează a fi desființată *ad integrum* din alte considerente, care prevalează asupra temeiurilor indicate de părți.

Pentru a statua asupra acestora, Colegiul penal lărgit a pornit de la faptul că, în conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpaților.

Această dispoziție legală definește natura juridică a recursului, care este o cale de atac devolutivă de drept.

Concomitent, se relevă că având obligația de a judeca recursul în conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța poate lua în considerație, din oficiu, temeiurile prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, doar cu condiția să nu înrăutățească situația inculpatului.

Față de aspectele de drept relevate, se impune concluzia că, în situația în care din

cererea de recurs se desprinde un temei prevăzut de prevederile art. 427 Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să analizeze temeinicia hotărârii atacate, referindu-se numai la temeiul motivat de recurent și numai în cazul în care acesta se regăsește în textul de lege menționat.

Excepție poate fi cazul când, indiferent de modul cum sunt formulate temeiurile indicate de recurenți, instanța va examina hotărârea din oficiu, cu condiția că temeiul casării constatat este prevăzut în art. 427 Cod de procedură penală și soluția adoptată nu va înrăutăți situația inculpaților.

Analizând minuțios actele dosarului, Colegiul penal lărgit conchide că, în speță, este incident temeiul de casare prevăzut de pct. 2) din alin. (1) al art. 427 din Codul de procedură penală - instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33 Cod de procedură penală.

Mai exact, s-a constatat că compunerea instanței de judecată a Curții de Apel Chișinău care s-a pronunțat asupra fondului apelurilor declarate de părți, a fost viciată.

Pentru a decide dacă există motive legitime care să dea naștere temerilor referitoare la lipsa de imparțialitate a unei anumite instanțe, opinia părților la proces este importantă, dar nu și decisivă. Orice temere de acest fel trebuie dovedită în mod obiectiv și cert, putând fi constatată de instanța ierarhic superioară din oficiu.

Din actele cauzei, se constată că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2021, în cauza penală privindu-i pe Deliu Vitalie și Rotari Iurie a fost pronunțat de completul de judecată format din judecătorii: Iordan Iurie, Cojocari Elena și Juganari Marcel (f.d. 132-133, vol. IV).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că cauza a fost repartizată în mod automat-aleatoriu la data de 20 noiembrie 2018, judecătorului raportor Vrabii Silvia (f.d. 2, vol. IV).

Prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 17.10.2019, s-a început examinarea cauzei penale în completul format din judecătorii: Ulianovschi Xenofon, Vrabii Silvia și Teleucă Stelian (f.d. 45-46, vol. IV).

Prin dispoziția nr. 49 din 11 noiembrie 2019 a președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, Bulgac Lidia, s-a dispus redistribuirea cauzei penale aflate în procedura judecătorului Vrabii Silvia altor judecători raportori (f.d. 47, vol. IV).

La 29.11.2019, prin fișa de repartizare repetată a dosarului cauza a fost repertizată judecătorului raportor Furdui Sergiu (f.d. 48, vol. IV).

De asemenea, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 20.02.2020, se constată că completul de judecată a fost format din următorii membri: Teleucă Stelian, Furdui Sergiu și Vrabii Silvia, fără a anexa la materialele cauzei vre-o încheiere de modificare a completului de judecată (f.d. 64-65, vol. IV).

Prin încheierea din 29.03.2021, s-a dispus din nou redistribuirea cauzei penale din procedura judecătorului Furdui Sergiu spre examinare altor judecători (f.d. 102, vol. IV).

Prin fișa de repartizare repetată, cauza a fost redistribuită judecătorului raportor

Cojocari Elena (f.d. 103, vol. IV), iar prin dispoziția nr. 48 din 30.12.2020, s-a dispus constituirea completului de judecată nr. 1 pentru anul 2021, după cum urmează: Iordan Iurie - președinte, Gafton Alexandru și Cojocari Elena (f.d 104, vol. IV).

Prin încheierea din 07.06.2021 s-a dispus formarea următorului complet de judecată: Iordan Iurie – președinte și Juganari Marcel, Cojocari Elena - judecători (f.d. 105, vol. IV).

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit reamintește că potrivit art. 31 Cod de procedură penală, completul de judecată format în condițiile art. 30 trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei, cu excepția prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătorești. După începerea cercetării judecătorești, orice schimbare intervenită în completul de judecată impune reluarea de la început a cercetării judecătorești.

Aliniatul (3) al articolului sus menționat prevede excepția după cum urmează: „În cazul în care cauza se judecă în fond de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. Judecătorului care intervine în proces i se oferă timp pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti pentru participare”, însă din materialele cauzei nu s-a depistat prezența excepției respective.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit califică această eroare ca fiind una gravă ce duce la desființarea deciziei recurate, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Astfel, încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sunt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

Nulitatea indicată mai sus nu se înlătură în niciun mod și poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Așadar, obiectivitatea sau imparțialitatea instanței de judecată înseamnă furnizarea de garanții suficiente părților, astfel încât să se excludă orice îndoială legitimă în acest sens.

Drept urmare, pentru a exclude orice aparență de imparțialitate a judecătorului care face parte din completul de judecată al instanței de apel, dar și pentru a ține cont de prevederile art. 30-31 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit conchide asupra remiterii cauzei la rejudecare, cu distribuirea acesteia altui complet de judecată, or, instanța de recurs nu poate purcede la expunerea pe fond a cerințelor din recursuri, atât timp cât procedura examinării cererilor de apel a fost viciată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează despre necesitatea în cadrul rejudecării, de a ține cont și de alegațiile recurenților din cererile de recurs, care atenționează asupra unor deficiențe procedurale admise în aprecierea probatoriului pe caz, ce au importanță pentru justa soluționare a dosarului.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu și de către avocatul Modval Ion în numele inculpatului Rotari Iurie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Rotari Iurie XXXXX și Deliu Vitalie XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **18 iulie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie